

Ocalić od zapomnienia

PROF. DR RYSZARD CHMIELOWIEC²

Uczestnicząc w Uniwersytecie Letnim Kultury Polskiej w 1996 roku, organizowanym przez Polski Instytut Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie, byliśmy oboje z żoną świadomi, że uczestniczymy w czymś niepowtarzalnym i nadzwyczajnym, co utkwilo nam głęboko w pamięci. Dziękowaliśmy zarazem Panu Bogu, że dane nam było żyć w czasach, kiedy pierwszy Polak w historii Kościoła został papieżem. Czuliśmy głęboką dumę ze swojej polskości i radość, że bierzemy udział w czymś, co było bliskie sercu Ojca Świętego.

Uniwersytet Letni Kultury Polskiej, który odbywał się w Domu Polskim w Rzymie przez 20 lat (1987–2007), był wyrazem troski Jana Pawła II o Polaków żyjących na emigracji. Uniwersytet miał za główne zadanie przekazywanie chrześcijańskiego dziedzictwa kultury polskiej Polakom urodzonym poza granicami kraju i poprzez nich następnym pokoleniom. Podczas spotkania z Polakami w Moguncji w 1980 roku Papież powiedział: „Właśnie oparcie na tradycji, na kulturze, która tak jak polska kultura przesiąknięta jest wartościami religijnymi, sprawia, że egoistyczna cywilizacja i egoistyczna technologia pracy nie będą mogły zredukować człowieka do narzędzia pracy. Człowiek świadomy swej tożsamości płynącej z wiary, z chrześcijańskiej kultury, dziedzictwa ojca i dziadów zachowa swoją godność, znajdzie poszanowanie u innych i będzie pełnowartościowym członkiem społeczeństwa, w którym wypadło mu żyć”.

Przez ponad 20 lat swego istnienia Uniwersytet Letni ukończyło ponad tysiąc osób. Byli to ludzie w różnym wieku, przeważali jednak młodzi z różnych części świata, których łączyły polskie korzenie. Niektórzy słabo znali język polski, dlatego wykłady odbywały się w językach polskim i angielskim. Program łączył aspekty religijne i akademickie. Wykładowcami byli wysokiej klasy profesorowie z krajowych ośrodków akademickich oraz z zagranicy, a także działacze znanych organizacji społecznych i opiniotwórczych. Co szczególnie wyróżniało program uniwersytetu – to wykłady na temat nauczania i pontyfikatu Jana Pawła II oraz spotkania z samym Ojcem Świętym

² Prof. dr Ryszard Chmielowiec, profesor PUNO, Członek Towarzystwa Przyjaciół Jana Pawła II w Wielkiej Brytanii, Redaktor naczelny „Techniki i Nauki” wyd. przez Stowarzyszenie Techników Polskich w Wielkiej Brytanii.

podczas audjencji generalnej i prywatnej – na które Ojciec Święty niezmiennie co roku znajdował czas.

Innymi duchowymi aspektami programu Uniwersytetu, które warto podkreślić, były: wykłady inauguracyjne o polskim duszpasterstwie emigracyjnym ks. abp. Szczepana Wesołego, wieloletniego duszpasterza polskiej emigracji, codzienne Msze święte w Domu Polskim, wycieczki do miejsc kultu religijnego w Rzymie i okolicach, w tym poznawanie historii wielu poloników we Włoszech.

Przez trzy tygodnie naszego pobytu w Domu Polskim w Rzymie wytworzyła się wspaniała, pogodna i życzliwa atmosfera wspólnoty, dzięki w dużej mierze bardzo interesującemu programowi przygotowywanemu przez ks. prał. Stefana Wylężka, dyrektora Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej i administratora Fundacji Jana Pawła II, głównych organizatorów Uniwersytetu. Ksiądz Prałat przez trzy tygodnie był z nami w Domu Polskim na via Cassia 1200 i uczestniczył we wszystkich punktach programu. Miłą atmosferę zawdzięczaliśmy także siostram i braciom zakonnym z Domu Polskiego.

Chociaż Uniwersytet Letni zakończył swoją działalność, w czasie swego istnienia był niewątpliwie bliski sercu Ojca Świętego, jak świadczą słowa wypowiedziane przez niego w 1995 roku: „Niezmiernie ważnym polem działania Instytutu Kultury Chrześcijańskiej w Rzymie jest Uniwersytet Letni Kultury Polskiej, który już od kilku lat gromadzi Polaków mieszkających – i także już urodzonych poza krajem, którzy poprzez wykłady i seminaria chcą zbliżyć się do Polski i lepiej ją poznać”.

Cieszę się zatem, że dzięki tej książce o charakterze monografii będzie można „ocalić od zapomnienia” i dokładnie udokumentować jeden z aspektów pontyfikatu, który wydaje się powszechnie mniej znany. Mam także nadzieję, że książka będzie służyć za miłe wspomnienie dla wykładowców oraz byłych uczestników Uniwersytetu Letniego. Dla innych może będzie zachętą do wcielania w życie apeli Papieża, aby nie zrywać z kulturą ojczystą opartą na wartościach chrześcijańskich, co w dzisiejszej zlaicyzowanej Europie wydaje się szczególnie ważne.

* * *

Oczywiście publikacja monografii nie doszłaby do skutku, gdyby nie pomoc pana prof. dr. hab. Artura Andrzejuka, kierownika Sekcji Historii Filozofii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), współpracującego wcześniej z IPAKiem, który zaproponował kandydaturę swego ucznia, pana

dra Dawida Lipskiego, mającego odpowiednie zdolności organizacyjne i dużą aktywność zawodową, będącego wcześniej stypendystą Centrum Myśli Jana Pawła II, co zostało w pełni potwierdzone przygotowanym przez niego do druku końcowym materiałem.

Wysoko cenimy nadzór naukowy prof. A. Andrzejuka nad opracowaniem dr. D. Lipskiego i dziękujemy obydwu panom za ich wielkie zaangażowanie w opracowanie tego historycznego dokumentu.

Bardzo korzystną sytuacją była stała obecność ks. prał. Stefana Wylężka w Londynie, który został rektorem Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii i pomógł udzielić dodatkowych informacji autorowi, podczas jego kwerend archiwów Ośrodka Dokumentacji J.P. II w Rzymie i w czasie zbierania materiałów w Londynie.

Chciałbym podziękować za entuzjastyczne poparcie naszej propozycji wydawniczej pani Ewie Szymańskiej – prezesowi Towarzystwa Przyjaciół Jana Pawła II w Wielkiej Brytanii, a także panu prezesowi Zenonowi Handzłowi oraz sekretarzowi generalnemu pani Grażynie Bieleckiej z Instytutu Polskiego Akcji Katolickiej (IPAK) w Wielkiej Brytanii, znanego z działalności wydawniczej, którzy podjęli się poprowadzenia organizacyjnego i finansowego projektu.

Na zakończenie chciałbym podkreślić, że ta londyńska inicjatywa publikacji monografii 20-letniej działalności Uniwersytetu Letniego wpisuje się w bardzo bogatą historię działalności Fundacji Jana Pawła II, której integralną częścią był Polski Instytut Kultury Chrześcijańskiej. Chciałbym również w tym miejscu podziękować Fundacji Jana Pawła II za finansowe wsparcie druku książki oraz za pomoc w jej rozpowszechnianiu.